

Olimpiada Națională de Fizică

Târgoviște, 3 – 7 mai 2019

Proba experimentală

VIII

DENSITĂȚI

Proba practică pe care va trebui să o realizați, intitulată „Densități”, este formată din trei părți distincte, desemnate prin literela A, B și C, toate obligatorii și evaluate cu 10, 6, respectiv 4 puncte.

Proba A este un experiment propriu-zis.

Probele B și C presupun interpretarea și prelucrarea unor date obținute în experimentele unor personaje fictive, dar descrise în mod amănunțit în enunț.

A. Saramură și radieră

(10 puncte)

A1) Materiale la dispoziție:

- Radieră - 2 bucăți, identice ca masă și compoziție, alese potrivit atingerii scopului experimentului;
- Bucată din polistiren extrudat (XPS), având o formă ornamentală;
- Plic din polietilenă (PE) cu închidere etanșă tip fermoar, ce conține sare de bucătărie cu granulație mare.
- Recipient din polietilentereftalat (PET) cu apă 1 l ;
- Vas mare din policarbonat (PC) transparent; Vas mic cilindric din PC transparent. Pahar din PC netransparent- 2 bucăți;
- Bucată dintr-un pai de limonadă;
- Riglă milimetrică transparentă cu linii de grilă trasate pe suprafață. Hârtie milimetrică;
- Plastilină;
- Lingură din polietilenă (PE) densă;
- Șervețele de hârtie;

A2) Cerințe:

- Imaginați și descrieți o metodă experimentală pentru determinarea densităților radierii, polistirenului și a sării de bucătărie, utilizând numai materialele primite;
- Determinați densitatea radierii și densitatea polistirenului;
- Determinați densitatea saramurii ce s-ar obține prin dizolvarea sării în $V = 750 \text{ ml}$ apă și argumentați dacă această saramură este suficient de concentrată pentru verificarea prospețimii unui ou de găină.
- Identificați câte două cauze ce generează erori din categoriile: de metodă, de măsură, aleatorii, grosolane, care pot influența semnificativ rezultatele acestui experiment practic.

A3) Precizări:

- Se consideră densitatea apei $\rho = 1 \text{ g/ml}$;
- Volumul interior al vasului mare este $V = 750 \text{ ml}$, până la linia trasată cu markerul negru;
- Masa plicului de PE se consideră neglijabilă în raport cu cea a bucății de XPS;
- Rezultatele numerice se vor exprima cu o zecimală, prin aproximare;
- Soluția salină uzuală pentru verificarea prospețimii unui ou de găină, folosind legea plutirii corpurilor, are concentrația de 12%;
- XPS este impermeabil absolut la apă, folosit la izolații termice în construcții și în scop ornamental;
- PET, PE și PC sunt materiale folosite la păstrarea alimentelor, fără toxicitate în condiții obișnuite de utilizare.

1. Durata probei este de 3 ore.
2. Elevii au dreptul să utilizeze calculatoare de buzunar neprogramabile.
3. Punctajul acordat: 20 puncte pentru rezolvarea cerințelor, fără puncte din oficiu.

Olimpiada Națională de Fizică Târgoviște, 3 – 7 mai 2019 Proba experimentală

VIII

B. O neatenție deloc fatală

(6puncte)

Disponând de două lichide diferite, conținute în recipiente distincte, și de un vas cilindric cu fundul plat și pereți transparenți, un elev pasionat de Fizică a realizat următorul experiment. Cu ajutorul unei rigle a măsurat pe direcție verticală, de jos în sus, înălțimile h din prima coloană a tabelului de mai jos și le-a însemnat pe perețele vasului cu un marker de bună calitate, cu vârful foarte subțire. Din recipientul conținând primul lichid a turnat în vasul cilindric lichid până la înălțimea de 2cm . Apoi, cu ajutorul unei balanțe electronice, a determinat masa totală a vasului cu lichid, obținând valoarea de 288 grame. Din același recipient a turnat în continuare lichid până la următoarele niveluri h ale primei coloane din tabel, (3cm , 7cm , 9cm și 10cm), cântărind de fiecare dată vasul cu lichid. Astfel a obținut valorile din a doua coloană a tabelului. După ce a decantat conținutul și a spălat interiorul vasului cilindric a reluat experimentul utilizând lichidul din al doilea recipient și, cântărind vasul cu lichid pentru fiecare din cele cinci nivele ale primei coloane, a notat masele obținute în ultima coloană a tabelului. Un moment de neatenție a făcut ca peste ultima coloană a tabelului, conținând masele astfel determinate, să se verse tuș negru dintr-o sticlă uitată deschisă pe masă.

h/cm	m_1/grame	m_2/grame
2	288	Pată de tuș negru
3	318	Pată de tuș negru
7	435	Pată de tuș negru
9	493	Pată de tuș negru
10	522	689

Știind că aria interioară a bazei vasului cilindric este $S = 34\text{cm}^2$, vă solicităm:

- Să-l ajutați pe elevul experimentator să refacă în întregime conținutul ultimei coloane din tabel;
- Să determinați apoi masa m_0 a vasului cilindric gol ;
- Să determinați densitățile medii $\bar{\rho}_1$ și $\bar{\rho}_2$ ale celor două lichide.

Pentru a răspunde la întrebări puteți utiliza coala de hârtie milimetrică care v-a fost pusă la dispoziție de către organizatori.

- Durata probei este de **3 ore**.
- Elevii au dreptul să utilizeze calculatoare de buzunar neprogramabile.
- Punctajul acordat: 20 puncte pentru rezolvarea cerințelor, fără puncte din oficiu.

**Olimpiada Națională de Fizică
Târgoviște, 3 – 7 mai 2019
Proba experimentală**

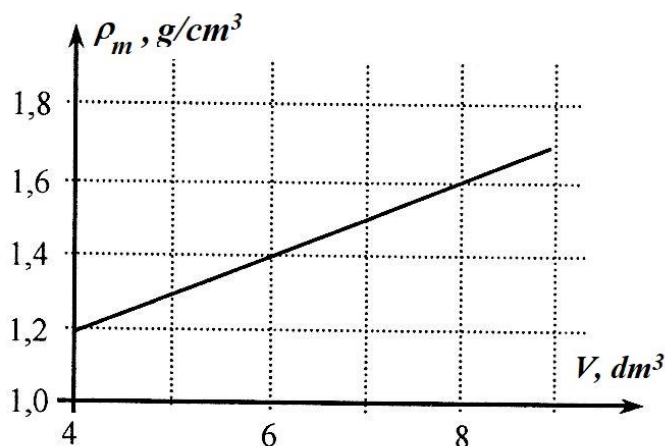
VIII

C. Densitatea medie a unui amestec neobișnuit

(4 puncte)

Într-un vas cilindric, cu volumul interior V_0 , plin până sus („până la refuz”) cu un lichid, se introduc treptat, fără a se produce stropi, pietricele mici cu densitatea $\rho_p = 2,2 \text{ g/cm}^3$. Dependența densității medii a conținutului vasului (cu lichid și pietricele) în funcție de volumul $V (< V_0)$ al pietricelelor este arătată în graficul de mai jos.

Folosind și informațiile furnizate de grafic, determinați volumul interior V_0 al vasului precum și densitatea ρ_ℓ a lichidului.

Subiect propus de:

prof. **Mihai Florin IORDĂNESCU**, Școala Gimnazială „Coresi”, Târgoviște

prof. **Carmen IORDĂNESCU**, Colegiul Economic „Ion Ghica”, Târgoviște

1. Durata probei este de **3 ore**.
2. Elevii au dreptul să utilizeze calculatoare de buzunar neprogramabile.
3. Punctajul acordat: 20 puncte pentru rezolvarea cerințelor, fără puncte din oficiu.